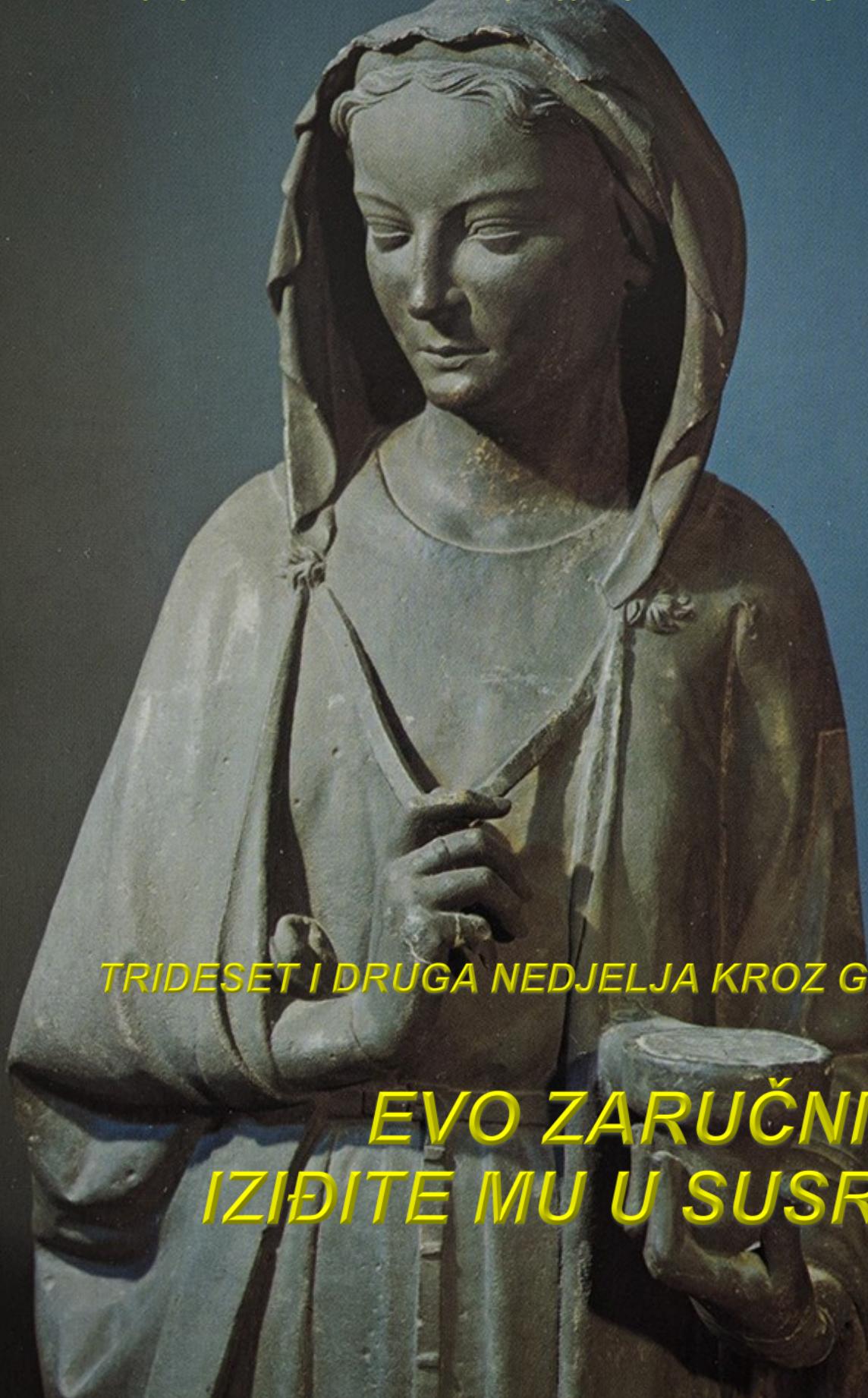

mihael

KAPELANIJA SV. MIHAELA ARKANDELA MUP - SJEDIŠTE I RAVNATELJSTVO POLICIJE

TRIDESET I DRUGA NEDJELJA KROZ GODINU

**EVO ZARUČNIKA!
IZIĐITE MU U SUSRET!**

mihael

30 / 2020.

**LISTIĆ POLICIJSKE KAPELANIJE
SV. MIHAELA ARKANĐELA
MUP - SJEDIŠTE I
RAVNATELJSTVO POLICIJE**
Godište XV. (2020.), Broj 30 (460),
Trideset i druga nedjelja kroz godinu
8. studenoga 2020.

Kontakt:
vlč. Željko Rakošec, policijski kapelan
tel.: 22 712, 85 682;
e-mail: zrakosec@mup.hr

Vinko Bakula, pomoćnik kapelana
tel.: 88 853, 82 805;
e-mail: vbakula@mup.hr

Slika na naslovnici:
<https://cours.cath.ch/>

STUDENI

Ned 8. **TRIDESETA NEDJELJA
KROZ GODINU**
Gracija Kotorski

Pon. 9. **Posveta lat. bazilike**; Ivan L.

Uto. 10. Leon Veliki, Lavoslav, Lav

Sri. 11. Martin Tourski; Davorin

Čet. 12. Jozafat; Milenko

Pet. 13. Stanislav Kostka; Stanko

Sub. 14. **Nikola Tavelić**; Ivan Trogirski

MEDITACIJA

Svjetiljke pune ulja

3

SLUŽBA RIJEČI TRIDESET I DRUGA NEDJELJA KROZ GODINU

UVOD U ČITANJA

Bdijte, dakle, jer ne znate dana ni časa!

4

ČITANJA

Evo zaručnika! Izidite mu u susret!

6

HOMILIJA

Boga očekivati i u snu

8

MEDITACIJA

Vrata

9

KATEHEZA

Sakrament ženidbe

Brak i obitelj

10

PRIČA

Nebo

13

Mali vjeronaučni leksikon

14

UZ SPOMENDAN

Gracija iz Mula

15

Nikola Tavelić

16

NAŠI POKOJNI

18

PRIČA

Hodočasnik i vitez

20

Svjetiljke pune ulja

Put u Božje kraljevstvo ne možemo tek tako usporediti s jedrenjem na sunčanom mirnom moru. Cesta je do njega puno više stalno gore – dolje, izmjenjivanje tišine i oluje. Potrebno raspoloženje na tom putu biva u današnjem evanđelju jasno definirano i često ne odgovara baš previše onome, kako to farizeji, pismoznaci i "pravi" vjernici žive: držanje pametne djevice je budnost i pripravnost, stalno biti spremna na iznenadni dolazak završetka.

Ta tematika se uvijek iznova vraća u Matejevom evanđelju. Ove djevice su slika za bitnu misao ovog djela Matejeva evanđelja: radi se o kraljevstvu Božjem i njegovo punini. Budnost ne znači, biti neprestano budan, jer i mudre djevice bivaju omamljene snom. To samo po sebi nije zlo. Ipak, one su se pobrinule za iznenadni zaručnikov dolazak i to je suprotnost prema onim ludim i nepripravljenim djevicama.

Njihove svjetiljke su pune ulja, to znači, čule su evanđelje i prema njemu su živjele, one su spremne.

Lude djevojke prekasno nabavljaju ulje: tko svoj život nije uredio prema Božjoj riječi, svoje propuste ne može ispraviti na početku vječne svadbene gozbe.

Prema starom židovskom uvjerenju, zaručnik dolazi usred noći. U toj noći, koja u sebi nosi početak konačnog uskrsnog slavlja, iskusiti će svi, koji u Krista vjeruju, puninu svoga života s njime, života koji je započeo krštenjem.

Već Pavao je u to bio uvjeren: Isus Krist je bio mrtav i uskrsnuo je, zato će Bog sve, koji su "u Kristu" umrli i sve, koji po svojoj vjeri žive u Kristu, s njime sjediniti, kako bi zauvijek bili s njime.

To je i naša vjera, koja nam čini nemogućim, uroniti u beznađe ili očaj, to je vjera, u kojoj postajemo utjeha jedni drugima.

<https://www.virc.at/>

Na sudnji dan

Neki je beduin došao k Božjem poslaniku i upitao ga:
- O Božji poslanice, kada će biti sudnji dan?

On reče:

- Što si spremio za taj dan?

Ovaj reče:

- Postova i molitava nemam mnogo, ali ljubim Boga i njegova poslanika!

Tada on reče:

- Sutra, na sudnji dan, svaki će biti zajedno s Onim koga ljubi.

Al Ghazzali

Bdijte, dakle, jer ne znate dana ni časa!

Mudrost

Omudrosti se u mudrosnoj literaturi često govori na način da je se personificira i to kao ženu neusporedive ljepote. Stoga se zbog svoje privlačnosti mudrost prikazuje kao lako dostižna. Štoviše, ona sama ide u susret onima koji je traže. Jedini uvjet daje se nađe jest ljubav i prihvatanje. Ovaj personificirani govoru kojoj mudrost »pretječe sve koji je žude i prva im se pokazuje« (Mt 6,13) može se shvatiti i kao slika objave Božje. Bog je, naime, prvi koji ide ususret čovjeku i dolazi mu dok je još na putu, da bi ga vodio prema cilju punog zajedništva sa sobom

Zauvijek s Gospodinom

Pitanje odnosa prema smrti i umrlima uvjek je aktualno, pa je tako bilo i u prvoj kršćanskoj zajednici u Solunu. Ne možemo točno znati je li govor o toj temi u Poslanici Solunjanima možda potaknut smrću nekoga člana zajednice ili se općenito raspravljalo o sudbini umrlih. Bilo kako bilo, iz konteksta proizlazi da se Solunjani u svom ponašanju prigodom smrti nekoga od svojih bližnjih nisu ponašali drukčije od pogana.

To je sigurno jedan od razloga zašto Pavao o tome progovara i želi jasno kazati kako smrt iz kršćanske i nekršćanske perspektive nije ista stvar pa se to mora

vidjeti i u vanjskom ponašanju. Naravno je da smrt drage osobe neizostavno donosi bol i tugu, pa stoga i kršćani smiju tugovati i plakati. Uostalom, znamo daje i sam Isus plakao za svojim prijateljem Lazarom (usp. Iv 11,35). Međutim, kršćani ne smiju plakati i tugovati kao »oni koji nemaju nadu«. Tuga koja se osjeća za gubitkom drage osobe ne smije prijeći u očaj. Stoga u svom odgovoru Solunjanima Pavao kršćanski stav prema smrti odmah na početku izražava pažljivo izabranom terminologijom. On mrvace naziva »onima koji su usnuli« jednako kao što je Isus rekao za svoga umrlog prijatelja Lazara i Jairov u kćer da spavaju (usp. Iv 11,11; Mt 9,24). Stanje smrti prema tome nije kraj čovjekova života, nego san poslije kojega prije ili kasnije dolazi buđenje koje je povezano s Gospodinovim dolaskom.

Prema Pavlovu uvjerenju neki će Gospodinov dolazak dočekati i prije nego umru tjelesnom smrću. No, time neće preteći one koji su umrli. Najprije će oni koji su umrli u Kristu postati dionici i njegova uskrsnuća, a onda će na svoj način i oni preostali -živi - ući u konačni oblik zajedništva s Gospodinom.

Govoreći u prvom licu »a zatim ćemo mi živi, preostali zajedno s njima biti poneseni na oblacima u susret Gospodinu, u zrak« (4,17) čini se da su Pavao i njegovi suradnici uvjereni da će baš oni doživjeti Gospodinov dolazak još za svoga zemaljskog života. To se nije dogodilo, ali ono što piše u ovom odlomku poslanice Solunjanima ostaje na snazi za svaki naraštaj koji živi u iščekivanju Parusije, Gospodinova drugog pojавka u slavi.

U susret Zaručniku

Prispodoba u mudrim i ludim djevicama spada u Isusove eshatološke besjede u kojima je središnja poruka spremnost na Gospodinov iznenadni dolazak. Budući da se ta tema više puta ponavlja čitatelj ove prispodobe lako prepoznaće tko je Zaručnik kojega je trebalo čekati i na što se odnosi njegova svadba. Isto tako nije teško prepoznati na koga se odnose lude i mudre djevice koje su po običaju trebale dočekati zaručnika i s upaljenim ga svjetilkama dopratiti u svadbenu dvoranu. Nadalje, znajući daje Isus i prije govorio o mudrom i ludom čovjeku nije teško dešifrirati ni na što se donosi ulje u njihovim svjetilkama.

Naime, na završetku Govora na gori Isus govorio o mudrom i ludom čovjeku (Mt 7,24-27). Mudar je onaj koji sluša njegove riječi i izvršava ih te se može usporediti s čovjekom koji gradi kuću na stijeni, dok je lud onaj koji sluša ali ne vrši njegove riječi, te je sličan čovjeku koji gradi kuću na pijesku. Tako i ovdje svjetiljke simboliziraju riječ Evanđelja, a ulje provođenje te riječi u djelo. Oni koji vrše Isusovu riječ imaju ulja u svojim svjetilkama te postaju svjetlo svijeta, dok oni koji evanđelje poznaju, a ne vrše, imaju u ruci samo svjetiljku koja se u noći ni sama ne vidi ako nije upaljena.

Slično kao u navedenoj usporedbi tako nam i dozivanje »Gospodine, Gospodine, otvori nam!« (25,11) kojim lude djevice zovu zaručnika nakon što su išle kupiti ulja pa zakasnile na svadbu, i Gospodinov odgovor »Zaista kažem vam, ne poznam vas« (25,12) doziva u pamet još jedan tekst iz Govora na gori. To su Isusove riječi: »Neće u kraljevstvo nebesko ući svaki koji mi govori: 'Gospodine, Gospodine!', nego onaj koji vrši volju Oca mojega, koji je na nebesima. Mnogi će me u onaj dan pitati: 'Gospodine, Gospodine! Nismo li mi u tvoje ime prorokovali, u tvoje ime đavle izgonili, u tvoje ime mnoga čudesna činili?' Tada ću im kazati: 'Nikad vas nisam poznavao! Nosite se od mene, vi bezakonici!'«.

Zaručnik će na svadbenoj gozbi kao svoje uzvanike prepoznati samo one koji su ga dočekali s upaljenim svjetilkama svojih dobrih djela. U tom smislu završna rečenica današnjeg odlomka »Bdite dakle jer ne znate ni dana ni časa!« (Mt 25, 13) poziva nas da Gospodina ne čekamo pasivno kao u kakvoj čekaonici, nego da se za njegov dolazak neprestano pripremamo.

Prvo čitanje: Mudr 6, 12-16

Mudrost nalaze oni koji je traže.

Čitanje Knjige Mudrosti

Mudrost je sjajna i ona ne tamni:
lako je vide koji je ljube
i nalaze je oni koji je traže.
Ona pretječe sve koji je žude
i prva im se pokazuje.
Tko zorom rani njoj, taj se ne muči:
nalazi je gdje sjedi kraj vrata njegovih.
Jer je i sama misao na nju
mudrost savršena,
a tko radi nje bdi, brzo je bezbrižan.
Ona hodi naokolo i traži sebi dostojeće;
i pojavljuje im se dobrohotno na
stazama
i ususret im dolazi u svakoj misli.

Riječ Gospodnja

Otpjevni psalam: Ps 63, 2-8

*Tebe žeđa duša moja, Gospodine,
Bože moj!*

O Bože, ti si Bog moj:
gorljivo tebe tražim;
tebe žeđa duša moja, tebe želi tijelo moje,
kao zemlja suha, žedna, bezvodna.

*****

U svetištu sam tebe motrio
gledajući ti moć i slavu.
Ljubav je tvoja bolja od života,
moje će te usne slaviti.

*****

Tako ću te slavit za života,
u tvoje ću ime ruke dizati.
Duša će mi biti kao sala i mrsa sita,
hvalit ću te kliktavim ustima.

*****

Na postelji se tebe spominjem,
u bdjenjima noćnim mislim na tebe.
Ti postade meni pomoć,
kličem u sjeni krila tvojih.

*****

Drugo čitanje: 1Sol 4, 13-18

**Bog će one koji usnuše u Isusu,
privesti zajedno s njime.**

Čitanje Prve poslanice sv. Pavla apostola Solunjanima

Braćo!

Nećemo da budete u neznanju o onima koji su usnuli, da ne tugujete kao drugi koji nemaju nade. Doista, ako vjerujemo da je Isus umro i uskrsnuo, onda će Bog i one koji usnuše u Isusu, privesti zajedno s njime. Ovo vam uistinu velimo po riječi Gospodnjoj: mi živi, preostali za Dolazak Gospodnji, nećemo preteći onih koji su usnuli. Jer sâm će Gospodin - na zapovijed, na glas arkandelov, na zov trublje Božje - sići s neba. I najprije će uskrasnuti mrtvi u Kristu, a zatim ćemo mi živi, preostali, zajedno s njima biti poneseni na oblacima u susret Gospodinu, u zrak. I tako ćemo uvijek biti s Gospodinom. Tješite se dakle uzajamno ovim riječima!

Riječ Gospodnja

Evangelije: Mt 25, 1-13

Evo zaručnika! Izidite mu u susret!

Čitanje svetog Evangelija po Mateju

Uono vrijeme: Reče Isus svojim učenicima ovu prispodobu: »Kraljevstvo će nebesko biti kao kad deset djevica uzeše svoje svjetiljke i izidoše u susret zaručniku. Pet ih bijaše ljudi, a pet mudrih. Lude uzeše svjetiljke, ali ne uzeše sa sobom ulja. Mudre pak zajedno sa svjetilkama uzeše u posudama ulja. Budući da je zaručnik okasnio, sve one zadrijemaše i pozaspaše. O ponoći nasta vika: 'Evo zaručnika! Izidite mu u susret!' Tada ustadoše sve one djevice i urediše svoje svjetiljke. Lude tada rekoše mudrima: 'Dajte nam od svoga ulja, gase nam se svjetiljke!' Mudre im odgovore: 'Nipošto! Ne bi dotecklo nama i vama. Pođite radije k prodavačima i kupite!' Dok one odoše kupiti, dođe zaručnik: koje bijahu pripravne, uđoše s njim na svadbu i zatvore se vrata. Poslije dođu i ostale djevice pa stanu dozivati: 'Gospodine! Gospodine! Otvori nam!' A on im odgovori: 'Zaista kažem vam, ne poznam vas!' Bjite dakle jer ne znate dana ni časa!«

Riječ Gospodnja

Boga očekivati i u snu

Evangelje nam predočuje prispodobu o »ludim djevicama«. U Isusovo vrijeme svadbe su se najčešće držale noći, zato je trebalo osvijetliti put svadbene povorke. Budući je mladoženja kasnio, nositeljice svjetiljki su se umorile i zaspale. U međuvremenu je stigla povorka, sve su skočile da urede sebe i svjetiljke, samo što je u pet nositeljica svjetiljki nestalo ulja. Za vrijeme dok su se udaljile da nadoknade svoj propust, povorka je ušla u svadbenu kuću, a ove su ostale vani.

Jedna od zanimljivosti ove prispodobe je da nam formulira mnoga pitanja. Najprije bismo voljeli sazнати zašto pet nositeljica svjetiljki nije imalo ulja u pričuvi, dok su drugih pet već unaprijed mislile na mogućnost kašnjenja? Netko je postavio i pitanje: zašto su onih pet pametnih djevica bile tako sebične i nisu htjele podijeliti svoje ulje s kolegicama u nevolji?

Na ova pitanja odgovor ćemo sazнати ako promislimo što je zapravo bio širi okvir prispodobe. Isus se trudio ocrtati uvjete koji su potrebni da bi netko stigao u Kraljevstvo Božje. Dakle, nitko ne može ući u Kraljevstvo nebesko hvaleći se tuđom krepošću, svatko će svoje kreplosti i dobročinstva moći prikazati Bogu kada stigne »kući«. To je odgovor na drugo pitanje. Prvo pitanje, međutim, zahtjeva određenu raščlambu. Ključna riječ ovdje je »spavanje«: nositeljice svjetiljki su sve zaspale, ali njihovo buđenje nije bilo istovjetno.

Isus je u evanđelju često govorio o tome da treba bdjeti. Isus nas je i u ovom evanđelju pozvao da budemo budni. Ova prispodoba međutim vodi nas jedan korak dalje, i kaže da nije dovoljno biti budan, već treba spremno očekivati Božji dolazak.

Bdjeti ne znači samo da ne spavamo već to da smo i u snu spremni reći „da“ na Božji poziv. U ovoj prispodobi svi su spavalici, ali nisu svi jednakobili pripravljeni na susret s mladoženjom. Pametne djevice su ga i u snu očekivale.

Isus nije razlagao što je podrazumijevao pod tim da moramo imati ulja u pričuvi, zato se i to može tumačiti na više načina. Isus je vjerojatno upućivao na dobra djela s kojima odgovaramo na poziv milosti. Mudrost, razboritost u ovom slučaju znači da ne čekamo do zadnjeg trenutka kako bismo rekli „da“ pozivu milosti, već ovdje i sada treba istraživati Božje planove i Božju volju.

Nije dovoljno da imamo svjetiljke, i ulja trebamo za nju. Svjetiljka je naša vjera koju su nam besplatno dali u ruke u trenutku našeg krštenja. Ulje su dobra djela. Kod ove točke bit će korisno navesti ono što nas o vjeri uči Katekizam Katoličke Crkve: »Vjera je milost, koju Bog daje čovjeku kao čisti dar. Mi možemo ovaj neprocjenjivi dar izgubiti. U tom pogledu, Sveti Pavao opominje Timoteja: ‘Bij boj plemeniti, imajući vjeru i dobru savjest, koju su neki odbacili i doživjeli brodolom vjere’ (1 Tim 1,18–19). Da bismo živjeli, rasli i u vjeri do kraja ustrajali, moramo se hraniti riječju Božjom i moliti Gospodina da nam vjeru uveća. Ona treba biti ‘ljubavljena djetotvorna’, podržavana nadom i ukorijenjena u vjeri Crkve» (Broj 162.).

Svjetiljka »ludih djevica« se ugasila jer u njoj nije bilo ulja. Pametne djevice su mogle ponovno upaliti svoju svjetiljku jer su imale ulja u pričuvi. Slikoviti govor, ali važnu poruku sadržava i pitanje postavljeno izravno nama: koliko još ulja imamo u svjetiljci naše vjere?

Mihály Szentmártony: **Očarani Božjom Riječju**,
FTI, Zagreb, 2013

Vrata

Ovdje smo još uvijek samo steći gosti
I trebalo bi već jednom preći u krug svjetlosti
Kroz neka uska vrata trebalo bi se vratiti
Iz tijela ovog golog u tijelo vječnosti
Kada se doskitah u ovo veče kasno
On mi reče a da ga ne pitah
Ja sam ta porta i kroz nju uđi u mene jako ja u tebe
On mi tako reče al gdje su usta brave gdje prst pravog
ključa
za vrata u stepeništa goruća?
Pa tragom po travi zato i tražim u glavi tako ključ
taj plavi
Kroz cvijetja proljetja kroz kose smrti tražim ušće
u te zelene dveri
Zađem u mrave u bilje u privide u zbilje Tražim
i nađem
Al od ruke moje do ključanice kto tu strogu istragu
iznevjeri?
Sa ove mračne strane vrata nadire vjetar hudi
razdire vjetar ludi
Ostavljam sestru i brata ostavljam oca i majku
između zvijeri i ljudi
Da sebe budem našao u svom biću na putu svom
stubu sjaja
Kako ču kada u tom žiću da zgodim se u slovu
Što bi u otkriću?
On reče mi tako kad ga za to i ne pitah
Uđi u mene jer ja sam ta vrata sjajna Pa sada
Bdijem sada gnijjem sada mrijem tako na ovom
dovratku
A vjetar vjetar vjetar
Ako su vrata iz riječi samo san ako su samo gatka
bajna
Ja ipak neću više da se s vrata vratim
Ja opet hoću tamo da snim
Tu slatku
Gatku

Sakrament ženidbe

Brak i obitelj

U hrvatskom jeziku pojmovi "brak" i "obitelj" često se upotrebljavaju kao istoznačnice. Ipak među njima postoji određena razlika. Brak je često, premda ne i opravданo, sinonim za ženidbu koja je po definiciji crkvenog prava "savez među kršćanima kojim muška i ženska osoba međusobno uspostavljaju zajednicu svega života po svojoj naravi usmjerenu k dobru supruga te k rađanju i odgajanju potomstva (kan. 1055). Osim toga, brak je cjelokupna stvarnost koju žive osobe združene ženidbenim vezom. U civiliziranom svijetu to je zakonska i osnovna društvena zajednica, pa je u interesu društva da bude stabilna i trajna, jer se njezini unutarnji odnosi odražavaju na društvo u cjelini.

Obitelj je pak osnovna društvena jedinica zasnovana na zajedničkom životu užega kruga krvnih srodnika, obično roditelja i djece, a često su tu i drugi članovi (djed, baka, stričevi, tetke), međusobno vezani intimnim osjećajima, suradnjom, pomoći i drugim interesima od zajedničkog značenja (imanje, posao, stan, kućanstvo i dr.). Crkva ima uzvišeno

mišljenje o obitelji. Za nju je ona "prvotni oblik zajedništva", "početak i temelj ljudskog društva, jer ima zadaću biti prva životvorna stanica društva" kao od Boga zamišljeni početak društva, goruščino zrno iz kojeg je nastalo golemo stablo čovječanstva.

Narav i smisao braka

Ljubav zaručnika, lišena potrošaštva, prosvijetljena vjerom, ozdravlјena za zrelu spolnost i život udvoje kroz posvemašnje međusobno darivanje, doseže vrijeme plodnosti koju ostvaruje brak zasnovan na ženidbenom sakramentalnom savezu kao svoju primarnu svrhu. Brak tako postaje društvena institucija kojom se reguliraju odnosi među spolovima i njihov odnos prema potomstvu. U tome se ostvaruje najuža veza braka i obitelji. Brakom zaručnici postaju supruzi, a njihova zaručnička ljubav okrunjena roditeljskim darom; seksualna i eročka energija dobila je pečat Kristove ljubavi koja tu energiju čuva od obezvređivanja te postaje njihov najplemenitiji poziv, što ga visoko cijene i poštuju društvo i Crkva.

Što ima Crkva s brakom?

Brat je prije svega stvar bračnih drugova. Oni se, naime, svojim neopozivim pristankom u trenutku vjenčanja obvezuju da će do kraja života ostati vjerni jedno drugome i u dobru i u zlu. Drugi su (pa i matičar, odnosno ovlašteni svećenik), na njima svojstven način, samo svjedoci koji zastupaju svoje zajednice, matičar društvenu, a svećenik vjerničku. Koliko god se brak odnosio na bračne drugove, on je i institucija za koju se zanima i o kojoj brine društvo zato što duboko zadire u njegovo biće. Preko djece koja su plod bračnog života, roditelji izgrađuju ili razgrađuju društvenu zajednicu. Stoga društvo ne može i ne smije biti u tom slučaju ravnodušno te prepustiti sve samovoljili bračnih drugova. Organiziranje zajedničkog života, pitanje što tko donosi j što kome pripada, što je tko stekao, a što naslijedio, odgoj djece itd. zacijelo su područja za koja društvena zajednica jest mora biti zainteresirana. Stoga nije slučajno da se ženidba zasniva javno, pred predstavnikom vjerničke zajednice koja joj ujedno jamči i valjanost. Crkva priznaje i mjerodavnost svjetovne vlasti s obzirom na svjetovne učinke ženidbe. Ovdje nije riječ samo o pravima tih dviju zajednica, koja treba štititi, nego i o njihovim dužnostima da stvore zakonsku sigurnost i duhovno ozračje bračnoj zajednici. Gdje postoje dužnosti postoje i prava.

Sklapanje ženidbe i življenje braka tiče se dakle i Crkve. Drugi vatikanski sabor označuje obitelj kao "kućnu crkvu". Sakrament ženidbe treba osposobiti bračne drugove da postanu i ostvaruju

zametak Crkve, da budu mjesto osobite blizine Kristove u zajednici s njegovim sljedbenicima. Ta crkvenost ženidbe dolazi do izražaja pri njenom podjeljivanju i tako da se supruzi međusobno u pravilu pred službenim predstavnikom crkvene zajednice vezuju na doživotnu vjernost.

Brak i obitelj u Crkvi

Kršćani drže da je brak željen od Boga s posebnim naumom koji čovječanstvo treba da poštuje.

"Brak nije djelo slučaja ili plod razvitka nesvjesnih prirodnih sila. To je mudra Stvoriteljeva ustanova, kojoj je svrha da se u čovječanstvu ostvaruje njegova zamisao ljubavi." (Pavao VI)

Njegova je zamisao da brak bude zajednica ljubavi koja daje život, pa je on i za Crkvu misterij spasenja. Crkva, naime, tvrdi da je obitelj koja počinje ženidbenim savezom, a živi se u braku, osnovna jedinica Crkve kao i društva te pomaže supružnicima da shvate svoj uzvišeni poziv i dosegnu visoki ideal; ona ga posvećuje i krijeći duhovnim blagoslovima, štoviše, tvrdi da je obitelj "Crkva u malom" ili "kućna crkva", te da ima u Božjem narodu povlašteno mjesto među organizacijama, udruženjima, pa i samom župom. Brak i obitelj na kojima počiva ljudska zajednica jedine su ustanove čovječanstva koje je Crkva uzdigla na razinu sakramenta. Za Crkvu obitelj počinje upravo sakramentom ženidbe. Crkva sebe teško zamišlja bez obitelji, jer se ona održava i širi po obitelji i obitelj je njen vitalni dio. Problemi u obitelji nužno se odražavaju na Crkvi.

Katolička se crkva na Drugom vatikanskom saboru okrenula obitelji sa svom ozbiljnošću, priznavši joj stvarno pravo i sudjelovanje u crkvenosti. Ono što u sebi smatra najvećim vrednotama svetost i jedinstvo, poželjela je i obitelji. Roditelje je nazvala prvim i autentičnim učiteljima vjere. Ona zna da se u obitelji rađaju novi članovi ljudskoga društva koji u njezinu krilu, po milosti Duha Svetoga u sakramentu krštenja, postaju sinovi Božji. Jedno potomstvo supružnika i njihove ljubavi sačinjava i ljudsku obitelj, čovječanstvo u vremenitosti i narod Božji i baštinike neba u vječnosti. Upravo zato Crkva posvećuje apostolatu obitelji sve više pažnje. Pouke zaručnika na prvome su mjestu. Crkva se trudi pripraviti ih na istinski susret u braku uvjeravajući ih da se žene ne samo kao ljudi u redu naravnog života nego i kao vjernici čiji je brak ženidba sveti savez, nadnaravni čin, dakle više od obične ustanove - sakrament.

Dostojanstvo braka i obitelji

Pastoralna konstitucija o Crkvi u suvremenom svijetu tvrdi da je spas osobe kao ljudskoga i kršćanskoga društva u najužoj vezi sa sretnim stanjem u bračnoj i obiteljskoj zajednici. Stoga je Crkva cijeni, podupire i njeguje očekujući od nje još veće blagodati. Upozorava na opasnosti koje joj prijete: poligamiju, pošast rastave, slobodnu ljubav, nepovoljne ekonomske i političke prilike, ali odlučno ističe da svi, a osobito kršćani, trebaju promicati izvorno dostojanstvo braka i njegovu uzvišenu i svetu vrijednost.

Svetost braka i obitelji

Intimna zajednica bračnog života i ljubavi, koju je Stvoritelj utemeljio i providio vlastitim zakonima, nastaje se bračnim vezom, to jest osobnim neopozivim pristankom. Tako se ljudskim činom, kojim supruzi sebe uzajamno predaju i primaju, rada također, pred društvom, po božanskoj uredbi, čvrsta ustanova: ta sveta veza u cilju dobra kako roditelja i potomstva, tako i društva ne ovisi o ljudskoj samovolji. Sam je, naime, Bog začetnik braka, koji je opskrbljen različitim dobrima i ciljevima. Sve je to od najvećeg značenja za održanje čovječanstva, za osobni napredak i vječnu sudbinu pojedinih članova obitelji, za dostojanstvo, čvrstinu, mir i dobrobit same obitelji i čitava ljudskoga društva. Po svojoj prirodnoj svojstvenosti, sama ustanova ženidbe i bračna ljubav usmjerene su k rađanju i odgoju djece i nalaze u tome svoju krunu. I tako muž i žena, koji po bračnom savezu "više nisu dvoje, nego jedno tijelo" (Mt 19,6), intimnim sjedinjenjem osoba i čina pružaju jedno drugome pomoći i službu te doživljavaju smisao svog jedinstva i iz dana ga u dan sve više produbljuju. To intimno sjedinjenje kao uzajamno darivanje dviju osoba, a i dobro djece zahtijevaju punu vjernost bračnih drugova i njihovo nerazdruživo jedinstvo.

Marko Pranjić, Anto Stojić, **Životu ususret**, KSC, Zagreb, 1995.

Nebo

Živio jednom jedan mali sveti čovjek. Cijeloga je života bio je sretan i zadovoljan. Jednoga dana, dok je u samostanskoj kuhinji prao sude, dođe mu anđeo i reče:

- Šalje me Gospodin Bog da ti kažem kako se ispunilo tvoje vrijeme. Red je da pođeš k njemu.

- Oh, zahvaljujem Gospodinu Bogu što se i mene sjetio - odgovori mali sveti čovjek - ali, kao što vidiš, nisam završio s poslom. Ne mogu tek tako ostaviti braću. Pričekaj malko, pa ću biti spremna.

Anđeo kimnu glavom, na svoj anđeoski način, te reče:

- Vidjet ću što mogu učiniti. - I nestao.

Sveti mali čovjek završio je poslove u kuhinji, pobožno legao na počinak očekujući kako će se anđeo svakako vratiti.

- Mnoga moja braća preminula su u snu; tako će biti i sa mnjom - mislio je u sebi. Mislio i zaspao.

Prošlo je neko vrijeme i mali sveti čovjek našao se u vrtu. Plijevio je i zalijevao povrće i cvijeće. Kad, eto anđela!

- Opet si me našao nespremna - reče anđelu mali sveti čovjek. - Pričekaj malo, dok ne oplijevim i zalijem ovo cvijeće i povrće. Što će reći braća, ako ne završim svoj posao?

Anđeo se nasmije, na svoj anđeoski način, i odletje na nebo.

Mali je sveti čovjek opet radio ovo i ono u samostanu. Jednoga dana poslaše ga braća u bolnicu k jednom bolesniku. Dok je namakao usnice čovjeku koga je tresla vrućica, eto anđela uza nj. Mali sveti čovjek okruži pogledom po bolesnicima, zatim uprije pogled u anđela... Ovaj je razumio i šutke odletio na nebo.

Kad se iste večeri vratio u samostan i legao na tvrdi ležaj, mali sveti čovjek osjeti se veoma starim i nemoćnim.

- O Gospodine Bože, kad bi mi sada poslao onoga anđela, dobro bi mi došao! - reče umorno.

Tek što je to izustio, eto k njemu anđela!

- Kad bi me sada poveo na onaj svijet - zamoli mali sveti čovjek anđela - sada, kad sam na izmaku snaga i potpuno spremna!

Anđeo mu se samo nasmiješi, na svoj anđeoski način, i reče:

- Mali sveti čovječe, a što misliš gdje si cijelo ovo vrijeme bio!?

Mali vjeronaučni leksikon

Katolička obnova

Katolička obnova, nastojanje Katoličke crkve za unutrašnjom reformom u XVI. i XVII. stoljeću. Kako je unutar procesa obnove bilo nastojanja i za rekatoliciziranjem prostora i vjernika koji su prihvatali reformaciju. U protestantskoj se historiografiji rabi izraz protureformacija. Pokušaj reformiranja Crkve jača u XV. stoljeću, kada su na djelu brojni laički pokreti (Devotio moderna, vjerničke grupe u Italiji), reformska nastojanja redovnika i reformski koncili. Prijelomno je ipak bilo sazivanje Tridentskog koncila (1545.-1563.). Glavni je cilj katoličke obnove širenje evanđelja kroz što potpuniju vjersku pouku (škole, misije) i njezino produbljivanje djelovanjem dušobrižnika. Tako Rimski katekizam nudi temelje za crkveni nauk, koncilski dekreti naglašavaju važnost dušobrižnika i njihove naobrazbe te ulogu biskupa. Istodobno u duhu katoličke obnove osnivaju se novi crkveni redovi (oratorijanci, isusovci, uršulinke). Posebno mjesto zauzet će isusovci, osobito kroz službu nuncija, te u visokom školstvu.

Katoličke misije

Katoličke misije, organizirano vjerovjesništvo Katoličke crkve. Mogu biti unutarnje (župa, biskupija) i vanjske (nekršćanski narodi). Izvor im je univerzalnost kršćanske poruke (katolicitet), a uzor misionarsko djelovanje Pracrke, osobito misijska putovanja sv. Pavla po gradovima Rimskog Carstva (I. stoljeće).

Katoličke misije sustavno proučava misijska teologija (misiologija, misiografija), koja se osobito bavi odnosom kršćanske poruke i kulture naroda kojem se naviješta evanđelje (inkulturacija).

Potkraj kasne antike (V. stoljeće) i u ranome sr. vijeku (500.-1050.) zapadna, latinska Crkva šalje svoje misionare u Irsku (sv. Patrik, sv. Kolumban Stariji, sv. Kolumban Mlađi), Englesku (sv. Augustin Canterburyjski) i Njemačku (sv. Bonifacije).

Akvilejski i salzburški misionari (benediktinci) djeluju (VIII.-IX. stoljeće) među Poljacima, Česima, Moravljanima, Slovencima i Hrvatima. U IX. stoljeću bizantski misionari (Ćiril i Metod) djeluju među Česima, Moravljanima i panonskim Hrvatima.

U visokome srednjem vijeku (XIII. stoljeće) dominikanski i franjevački misionari djeluju među francuskim albigenzima, talijanskim katarima i bosanskim krstjanima, a borave i na dvoru mongolskog kana.

Za prekomorskih otkrića (XV.-XVII. stoljeće) katoličke misije postaju organizirane, a u njima sudjeluju franjevci, dominikanci, augustinci i isusovci pod pokroviteljstvom katoličkih kraljeva. U Srednjoj i Južnoj Americi katolički misionari dižu glas protiv kolonijalnog nasilja, pri čemu se osobito ističe dominikanac B. de Las Casas te isusovci u Paragvajskim redukcijama (film „Misija“). Isusovački misionari nastoje kršćansku poruku prilagoditi (akomodacija) razvijenim civilizacijama Indije (R. de Nobili) i Kine (M. Ricci, A. Schall), ali njihove pokušaje zaustavlja Rimska kurija.

Godine 1622. papa Grgur XV. utemeljuje Kongregaciju za širenje vjere (Congregatio de propaganda fide) pa pape potpuno nadziru misijsku djelatnost.

U prvoj polovini XX. Stoljeća, Pio XI. i Pio XII. dopuštaju prilagodbu (akomodaciju) kršćanske poruke pojedinim kulturama pa nastaju mjesne crkve s vlastitim obilježjima.

Drugi vatikanski koncil (Dekret o misijskom djelovanju Crkve, 1965.) preispitao je katoličke misije kroz povijest, vratio im evanđeoski duh, uključio dekristijaniziranu Europu u misijsko područje te naglasio potrebu inkulturacije u misijskom djelovanju.

U pokrštavanju Hrvata (VIII.-IX. stoljeće) sudjelovali su franački, anglosaski i irski misionari, koji na poticaj Rimske stolice dolaze iz Akvileje i Salzburga. U tome dijelom u IX. Stoljeću sudjeluju i bizantski misionari (učenici sv. Ćirila i Metoda).

Među nekršćanima prvi misionari Hrvati bili su franjevci, Martin iz Kotora (XIII. stoljeće) djeluje među tatarima, a sveti Nikola Tavelić (XIV. stoljeće) u Palestini među muslimanima.

U XVII. i XVIII. Stoljeću u Novom svijetu djeluje više hrvatskih Isusovaca (Nikola Ratkaj, Ferdinand Košćak, Ignacije Szentmartony, Ivan Marchesetti).

U XX. stoljeću hrvatski isusovci djeluju u Indiji (Antun i Josip Vizjak, Pavao Mesarić, Ante Gabrić), a u drugoj polovici tog stoljeća, hrvatski katolički misionari djeluju u Africi, Aziji, Oceaniji i Južnoj Americi.

Gracija iz Mula

8. studenoga

Hrvatski blaženik Gracija Kotorski ili Gracija iz Mula rodio se 27. studenoga 1438. u Mulu (Boka Kotorska) kao Pavao, jedinac u siromašnoj ribarskoj obitelji Krilović. Ribar i pomorac, 1468.

došao je u Mletke i nakon jedne propovijedi blaženog Simonea iz Camerina ostavio je sve i pristupio augustinskom redu. Uzeo je ime Gracija (Graziano) te služio kao brat laik, vrtlar i sakristan, najprije u augustinskom samostanu Monteortone kod Padove, a potom, nakon 15 godina, u samostanu na otočiću San Cristoforo, između Venecije i Murana. Mistik, veliki štovatelj Euharistije, kao redovnik provodio je život u postu, molitvi, pokori i pobožnosti prema Djevici Mariji, a u slobodno vrijeme provodio je sate i sate u klanjanju Presvetom oltarskom sakramantu.

Posebno su mu na srcu bili siromasi i prosjaci, koji su dolazili na samostanska vrata, a naročito je pomagao gubavce. Svakom je pružio koricu kruha i riječ utjehe. Hodao je bosonog i golohlav i ljeti i zimi, a prema legendi nad njegovom je ćelijom uvijek sjalo neko tajnovito svjetlo. Još za života, a naročito poslije smrti, pripisivali su mu brojna čudesna djela i ozdravljenja.

Premda je živio u skrovitosti, umro je na glasu svetosti na 8. studenoga 1508. u Mlecima. Bokeljski Hrvati su 1810. u velikom narodnom slavlju prenijeli njegove relikvije u Muo, gdje se danas nalazi njegovo svetište. Papa Leon XIII. proglašio ga je blaženim 1889.

Blaženi Gracija zaštitnik je ribara, radnika, neženja, vrtlara, pokornika, pomoraca

Nikola Tavelić

14. studenoga

<https://fra3.net/>

Prvi hrvatski svetac, Nikola Tavelić, franjevac, misionar i mučenik rodio se u Šibeniku oko 1340., iako se ponekad kao njegovo rodno mjesto spominje i Velim kod Stankovaca. Iz plemićke obitelji, studirao je filozofiju i teologiju u Zadru ili Splitu. Franjevcem je postao u Bribiru, a za svećenika je zaređen oko 1365. Kad je fra Bartul Alverenski, bosanski vikar, na poticaj pape Grgura XI., pozvao 1372. iz raznih franjevačkih provincija oko 60 redovnika kao misionare u Bosni, među njima je bio i Nikola. Punih 12 godina prolazio je područjem Bosne propovijedajući i svjedočeći Evanđelje. Kasnije je Bartul izvijestio papu Bonifacija IX. da su misionari obratili oko 50 tisuća bosanskih krstjana.

Godine 1384. Nikola je otišao u Svetu zemlju i nastanio se u samostanu na brdu Sionu. Tamo je učio arapski jezik, obilazio sveta mjesta i pripremao se za misionarski rad. U Jeruzalemu je držao propovijedi i nastojao obratiti muslimane na kršćanstvo.

S Deodatom iz Rodeza i Petrom iz Narbonnea (Francuska) te Stjepanom iz Cunea (Italija) nastupio je pred jeruzalemskim kadijom i svjedočio vjeru u Krista Gospodina.

Osuđeni su na smrtnu kaznu, te su sva četvorica u Jeruzalemu podnijeli mučeničku smrt 14. studenoga 1391. Zlostavljeni su tri dana, sasječeni i spaljeni. Izvještaj u Europu poslali su franjevac Martin iz Šibenika i Gerard Chalvet, gvardijan sionski, koji je bio nazočan izvršenju smrtne presude.

Nikolu Tavelića slavili su kao sveca i mučenika u franjevačkom redu i u njegovom rodnom Šibeniku. Blaženim ga je proglašio 1889. papa Leon XIII., a svetim, 21. lipnja 1970., s njegovim drugovima mučenicima, papa Pavlo VI. u Vatikanu, u nazočnosti više od 20 tisuća Hrvata iz domovine i svih strana svijeta.

<https://www.velecasnisudac.com/>

NAŠI POKOJNI

DRAGUTIN, GODINIĆ,

PU varaždinska, Vukovar, 8. studenoga 1991.

ZORAN JURČEVIĆ,

PU vukovarsko - srijemska, Borovo Naselje, 8. studenoga 1991.

DARKO RADMAN,

PU zagrebačka, Južno bojište, 8.studenoga1992.

ĐURO BAKUNIĆ,

PU brodsko - posavska, Giletinci, 9. studenoga 1991.

MLADEN KASUN,

PU varaždinska, Karadžićev, 9. studenoga 1991.

BRANKO KOS,

PU varaždinska, Karadžićev, 9. studenoga 1991.

ŽELJKO PONGRAC,

PU varaždinska, Karadžićev, 9. studenoga 1991.

JOSIP BAĐUN,

PU koprivničko - križevačka, Križevci, 9.studenoga1991.

IVAN DOMAZET,

PU ličko - senjska, Kosa Perušićka, 9.studenoga1991.

ŽELJKO PONGRAC,

PU međimurska, Karadžićev, 9.studenoga1991.

VLADO ŠTAMPAR,

PU međimurska, Karadžićev, 9.studenoga1991.

IVAN ČAKIĆ,

PU vukovarsko - srijemska, Bogdanovci, 10. studenoga 1991.

STEVO GRBIĆ,

PU istarska, Zračna Luka Pula, 10. studenoga 1991.

VICALJ MARJANOVIĆ,

PU istarska, Pula Zračna Luka, 10. studenoga 1991.

MIROSLAV TIŠLJAR,

PU vukovarsko - srijemska, Marinci, 10. studenoga 1991.

ZVONKO ŠAMUKIĆ,

PU vukovarsko - srijemska, Bogdanovci, 10. studenoga 1991.

JOSIP ŠARČEVIĆ,

PU vukovarsko - srijemska, Bogdanovci, 10. studenoga 1991.

MIROSLAV TIŠLJAR,

PU vukovarsko - srijemska, Marinci, 10. studenoga 1991.

MIROSLAV TIŠLJAR,

PU vukovarsko - srijemska, Marinci, 10. studenoga 1991.

JURE STILINOVIĆ

PU ličko - senjska, Gospic, 11. studenoga 1995.

ANTE DUMENČIĆ,

PU karlovačka, Saborsko, 12. studenoga 1991.

DARKO DUMENČIĆ,

PU karlovačka, Saborsko, 12. studenoga 1991.

IVICA DUMENČIĆ,

MUP, Saborsko 12. studenoga 1991.

DAVOR JUSUFOVIĆ,

PU virovitičko - podravska, Donje Pištane, 12. studenoga 1991.

MARIJAN LEVAK,

PU varazdinska, Borovo Naselje, 12. studenoga 1991.

MATE ŠPEHAR,

PU primorsko - goranska, Saborsko, 12. studenoga 1991.

ŽELJKO UGARKOVIĆ

PU bjelovarsko - bilogorska, Garešnica, 12. studenoga 1994.

DRAGOLJUB DROBAC,

PU vukovarsko - srijemska, Vukovar, 13. studenoga 1991.

DRAGO JURČEVIĆ,

PU vukovarsko - srijemska, Nuštar, 14. studenoga 1991.

ANTUN SUBAŠIĆ

PU vukovarsko - srijemska, Nuštar, 14. studenoga 1991.

STJEPAN ŽIVKOVIĆ

PU sisačko - moslavačka, Stubalj, 14. studenoga 1991.

DRAGUTIN LEHKEC

PU međimurska, Vukovar, 14. studenoga 1991.

PETAR PETKO

PU osječko - baranjska, Osijek, 14. studenoga 1994.

POČIVALI U MIRU!

Hodočasnik i vitez

U nekom lijepom dvorcu, od kojega već odavna nema kamena na kamenu, živio jednom bogati vitez. Sva svoja dobra ugradio je u taj dvorac; za ljude nije mario.

Jedne večeri dođe mu hodočasnik i zamoli da prenoći kod njega.

Vitez mu neljubazno reče kako taj dvorac nije za sirotinju.

Hodočasnik mu odvrati:

- *Dopusti, viteže, da ti postavim tri pitanja, potom ću s mirom otići.*

Vitez mu dopusti.

- *Tko je prije tebe živio u ovome dvorcu* - glasilo je prvo pitanje.

- *Moj otac* - odgovori vitez.

- *Tko je živio prije tvoga oca?* - glasilo je drugo pitanje.

- *Moj ajed* - odgovori vitez.

- *A tko će živjeti poslije tebe?* - glasilo je treće pitanje.

- *Ako bude volja Božja, živjet će moj sin* - odgovori vitez.

- *Ako je tako, te se u ovom dvorcu živi kratkočasno - nastavi hodočasnik - ti si ovdje samo gost. I ovaj je dvorac samo kratkočasno konačište. Isplati li ga se uopće tako bogato ukrašavati za tih nekoliko godina koliko se u njemu proboravi? Učini nešto što će ti ostati zauvijek. Podaj konačište siromahu da stekneš stan na nebesima!*

Te su riječi viteza pogodile u srce. Primi hodočasnika u svoj dvorac i otada posta veoma ljubaznim gostoprimećem svima koji su onuda prolazili.